מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר שתי דרכים לבניית שמות בעברית: שורש+משקל ובסיס+צורן
- לזהות משקלים נפוצים ואת המשמעות הקבועה שלהם
- לתרגל זיהוי שורש, בסיס וצורן במילים נתונות

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנת המשקלים

1. א – בעל מקצוע
2. א – מִקְטָל

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – השורש נ־ג־ר שובץ במשקל קַקְטָל
2. נכון – ות הוא צורן של שם מופשט

חלק ג' – השלמת מילים

1. מספר
2. סירוק

חלק ד' – התאמה – מילה למשמעות

- 1 – ג (בעל מקצוע)
- 2 – א (מקום)
- 3 – ב (כלי)

חלק ה' – הסבר בקצרה

1. בשורש ומשקל שמים שלוש אותיות בתבנית קבועה; בבסיס וצורן לוקחים מילה שלמה ומוסיפים לה סיומת

חלק ו' – כתיבה יצירתית

1. יש לבדוק שימוש נכון בלפחות שלושה שמות מקצוע במשקל קַקְטָל, ושהפסקה קוהרנטית

כרטיס יציאה – מה לחפש

- דוגמה נכונה עם זיהוי שורש מדויק
- דוגמה נכונה עם זיהוי בסיס וצורן מדויקים
- הסבר שמבחין בין תבנית קבועה לבין תוספת לבסיס קיים

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בכתיבת כמה מילים מהטבלה על הלוח ולבקש מהתלמידים לנחש את המשקל לפי הדוגמאות
- כדאי להדגיש שבמשקל האותיות ק־ט־ל הן רק סימון למקום אותיות השורש, ולא חלק מהמשמעות
- בחלק הפתוח מומלץ לאפשר עבודה בזוגות ולשתף כמה דוגמאות בכיתה

דף תרגול: תצורת השם – שורש ומשקל, בסיס וצורן

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בעברית בונים שמות בשתי דרכים עיקריות: שילוב של שורש במשקל קבוע (כמו נַגָּר), או הוספת צורן לבסיס שהוא מילה שלמה (כמו סִפְרִיָּה מהמילה סֵפֶר). בדף זה נתרגל את שתי הדרכים.

בנק מילים: סירוק | מספר

1 חלק א' – הבנת המשקלים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. המשקל קַטָּל מציין בדרך כלל:

א) בעל מקצוע ב) מקום ג) כלי

2. המילה מִטְבָּח בנויה במשקל:

א) מִקְטָל ב) מַקְטֵל ג) קַטָּל

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	נַגָּר הוא שם שנוצר בשיטת שורש ומשקל	☐	☐
2	חֲבֵרוּת נוצרה מהבסיס חָבֵר בתוספת הצורן ות	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. סַפָּר הוא מי ש _____ (גוזר) שיער

2. מַסְרֵק הוא כלי ל _____

4 חלק ד' – התאמה – מילה למשמעות

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. נַגָּר	___	**א.** מקום
2. מִקְלָט	___	**ב.** כלי
3. מַזְלֵג	___	**ג.** בעל מקצוע

5 חלק ה' – הסבר בקצרה

ענו בקצרה.

1. הסבירו במילים שלכם מה ההבדל בין הדרך של שורש ומשקל לבין הדרך של בסיס וצורן

6 חלק ו' – כתיבה יצירתית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו פסקה קצרה המתארת יום בחיי בעל מקצוע, והשתמשו בלפחות שלושה שמות שנוצרו במשקל קַטָּל (למשל נגר, ספר, טבח)

כרטיס יציאה

תנו דוגמה למילה שנוצרה משורש ומשקל, וציינו את השורש

תנו דוגמה למילה שנוצרה מבסיס וצורן, וציינו את הבסיס ואת הצורן

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀